

Αβώριος Λόγος

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ
ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

ΔΕΛΦΩΝ - ΜΙΑΟΥΛΗ • ΤΗΛ. 2310-828989

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Α΄

Άρθρα 1&2

ΕΤΟΣ Γ΄

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2011 • ΤΕΥΧΟΣ 17

www.inmetamorfoseos.gr

Το Σύμβολο της Πίστεώς μας συντάχθηκε από τις δύο πρώτες Οικουμενικές Συνόδους και καθιερώθηκε από την Εκκλησία για να προστατεύσει τους πιστούς από τις αιρέσεις που αναφάνηκαν και ταλαιπώρησαν τον 4ο αιώνα τους χριστιανούς, δηλ. τον Αρειανισμό (την άρνηση της Θεότητας του Αγίου Πνεύματος). Αρνητικοί πρωταγωνιστές και εισηγητές στην πνευματική αυτή διένεξη ήσαν αφενός μεν ο ιερέας Άρειος για την πρώτη αίρεση και αφετέρου ο πατριάρχης Μακεδόνιος για τη δεύτερη. Περιλαμβάνει 12 άρθρα πίστεως. Η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος επί Μ. Κωνσταντίνου το 325 στη Νίκαια συνέταξε τα 7 πρώτα άρθρα του Συμβόλου αυτού (ονομάζεται και Νικαίας – Κωνσταντινουπόλεως) και απεφάνθη επισήμως πλέον ότι ο Χριστός όχι μόνο δεν είναι δημιούργημα του Θεού, αλλά είναι και το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος. Η Β΄ Οικουμενική Σύνοδος, που συνήλθε το 381 στην Κωνσταντινούπολη επί Μ. Θεοδοσίου, συνέταξε τα 5 επόμενα άρθρα πίστεως και απεφάνθη και εγγράφως πλέον ότι το Άγιο Πνεύμα είναι το τρίτο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, ομόθρονο και ισοδύναμο με τον Πατέρα και τον Υίο. Το Σύμβολο περιλαμβάνει στη συνέχεια την πίστη του Χριστιανισμού όσον αφορά την Εκκλησία, το μυστήριο του Βαπτίσματος, την σωματική ανάσταση των νεκρών και την αιώνια ζωή μετά την Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου. Πρόκειται λοιπόν για μια Ομολογία Πίστεως, που αγκαλιάζει συνοπτικά όλες τις αλήθειες της εκκλησιαστικής ζωής. Θεωρείται ένα θεολογικό αριστούργημα των Πατέρων της Εκκλησίας και διασώζει την γνήσια Ιερή Παράδοση της Εκκλησίας μας που έχει γνωρίσματα: (α) την αρχαιότητα (ό,τι είναι δηλαδή διδασκαλία του Χριστού και των αποστόλων), (β) την καθολικότητα (οι αλήθειες που πάντοτε και από όλους πιστεύονταν στην αρχαία Εκκλησία) και (γ) την ομόφωνη συμφωνία των Πατέρων. Γι' αυτό και δεν επιτρέπεται να προσθέσει κανείς πλέον ή να αφαιρέσει τίποτε από αυτό.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΟΥ

1. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν, Πατέρα, Παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀορατῶν.

Η πρώτη λέξη του Συμβόλου, δηλαδή το 'Πιστεύω', δηλώνει όχι θεωρητική θρησκευτική πίστη αλλά πραγματική σχέση και εμπιστοσύνη προς το Θεό. Ξεκίνησε όταν Εκείνος αποκαλύφθηκε επί Αβραάμ, Ισαάκ, Ιακώβ, Μωϋσή, προφητών κ.λπ. στην ανθρωπότητα, και πιάνοντας από το χέρι το λαό του βάδιον μαζί, όπως κάνουν οι αγαπημένοι, μέσα στην ιστορία, μέχρις ότου ολοκληρώθηκε η γνωριμία αυτή στον Χριστό, το πλήρωμα και την προσμονή των αιώνων, και την Εκκλησία που ο Κύριος ίδρυσε, δηλαδή το λιμάνι της σωτηρίας. Βρίσκεται η λέξη αυτή στον ενικό αριθμό, για να επισημάνει ότι στην εκκλησιαστική ζωή δεν λατρεύουν κάποιες απρόσωπες μάζες κάποιον θεό, αλλά ότι πρόκειται για προσωπική εκδήλωση ευσέβειας προς τον ποιητή των όλων. Ο Άνθρωπος καθ' Οδόν εμπιστεύτηκε τον Θεό όπως ο γιος τον πατέρα του, όπως εμπιστεύεται το παιδί την μητέρα του στο δρόμο, όπως εμπιστευ-

όμαστε τον οδηγό στο λεωφορείο που επιβαίνουμε, τον μάγειρα στο εστιατόριο που τρώμε, τον γιατρό και τα φάρμακα που μας χορηγεί κ.ο.κ., χωρίς ορθολογισμούς και αμφισβητήσεις, που θέτουν όρια, ψυχρότητα και απόσταση. 'Πιστεύω' σημαίνει ακόμη ότι προεκτινώνω τη λογική μέσω της πίστεως, χωρίς να καταργώ την λογική μου, όπως ακριβώς δεν καταργώ την όραση, αλλά την αυξάνω όταν παρατηρώ μέσα στο μικροσκόπιο ή το τηλεσκόπιο. Επιπλέον, λεγοντας ότι πιστεύω στον Θεό δεν σημαίνει ότι δέχομαι τυφλά αλήθειες χωρίς νόημα, αλλά ότι δεν εξηγείται διαφορετικά ο κόσμος και η ιστορία, αν δεν υπάρχει Θεός που μεριμνά για τα πάντα. Μάλιστα ερευνώντας τις Γραφές ανακαλύπτεις εκεί τον ίδιο τον Χριστό, τόσο στην Παλαιά όσο και στην Καινή Διαθήκη. Η Πίστη στη συνέχεια δεν συγκρούεται με την Επιστήμη, αλλά είναι αλληλοσυμπληρούμενα μεγέθη, για την πρόοδο, ανάπτυξη και ευημερία ανθρώπων και κόσμου. Όπως και ο ψαλμωδός, έτσι και ο πιστός επιστήμονας, αναφωνεί: ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας

(Ψ.103,24). Αυτό γιατί, ενώ η Επιστήμη εξετάζει το επιστητό, η Πίστη ασχολείται με την υπεραισθητή Αποκάλυψη του Θεού, που δεν προσεγγίζεται με τις μεθόδους των θετικών επιστημών.

Ως Ορθόδοξοι χριστιανοί πιστεύουμε σε ένα Θεό που είναι Πνεύμα, δεν είναι υλικός και γι' αυτό είναι αόρατος. Είναι προσωπικός ο Θεός και όχι αφηρημένη δύναμη. Δεν προσεγγίζεται επιστημονικά, γιατί ξεπερνά την λογική έρευνα του ανθρώπου. Στην Π.Δ. αποκαλύφθηκε στον Μωϋσή με τα λόγια: «Είμαι και θα είμαι κείνος που είμαι» (Εξ. 3,14). ΟΙ Ο΄ μεταφραστές της Βίβλου μεταφράζουν: 'Εγώ ειμί ο 'Ων'. Αντίθετα ο Πολυθεϊσμός είναι προσπάθεια να φτάσει κανείς στο Θεό με τη δική του φαντασία και μέσα από τις πολλές του ιδιότητες, που τις βλέπουν ως ξεχωριστά όντα (π.χ. το φως οδήγησε στην Ηλιολατρία). Μπορούμε να γνω-

ρίσουμε τα γύρω από τον Θεό και τις ενέργειές Του, την παρουσία Του, αλλά όχι και την ουσία Του. Παρατηρώντας την ομορφιά, αρμονία και τάξη του σύμπαντος, την ακρίβεια του υπέροχου ρολογιού που λέγεται 'κόσμος'. Εκτός από την συνείδησή μας, που μάς ελέγχει ανά πάσα στιγμή, και προσανατολίζει προς έναν αόρατο κριτή, όλα τα δημιουργήματα μαρτυρούν την ύπαρξη και σοφία του Δημιουργού. Ο απ. Παύλος λέει: 'Όπως κάθε σπίτι κατασκευάζεται από έναν οικοδόμο, έτσι και αυτός που κατασκεύασε τα πάντα είναι ο Θεός' (Εβρ. 3,4). Τίποτε το τυχαίο δεν υπάρχει στον κόσμο. Ακόμη και το μικρό σκουληκι γονιμοποιεί, τρυπώντας στο χώμα, τη γη, αλλά και κάθε λειτουργικό αποτέλεσμα στη φύση προέρχεται από μια αιτία. Εξάλλου όλοι οι λαοί από τα πιο παλαιά χρόνια πίστευαν στην ύπαρξη Θεού (ιστορικός Πλούταρχος) και μάλιστα υπήρχε εξ αρχής μονοθεΐα που έβλεπε στον πολυθεϊσμό (η έννοια του Δία στον μεσογειακό προΟμηρικό κόσμο, πίστη των Αφρικανών σε έναν υπέρτατο Θεό, έρευνες των θρησκευολόγων: Βίλχελμμιθ σε 12 τόμους, του Μ. Ελιάντε, του Φιλίππιδη, κ.α.).

Ο Θεός στη χριστιανική διδασκαλία είναι Τριαδικός. Είναι ένας στην ουσία Του, αλλά έχει τρία πρόσωπα (Πατήρ, Υι-

ός και Άγιο Πνεύμα). Στην Π.Δ. υπονοούνται συνεσκιασμένα (γιατί υπήρχε έντονη ροπή προς την ειδωλολατρία). Και αυτή ακόμη η μεγάλη Ομολογία του Ισραήλ, το 'Άκουε Ισραήλ, ο Κύριος ο Θεός μας (Ελwένου) είναι ένας Κύριος' (Δευτ. 6,4) στην εβραϊκή γραμματική αποδίδεται με τη μορφή της συνθετικής ενότητας, διότι το 'ελwένου' σημαίνει 'οι Θεοί μας'. Η σωστή λοιπόν μετάφραση στα εβραϊκά είναι: 'Άκουε Ισραήλ, ο Κύριος, οι Θεοί μας, είναι ένας Κύριος', που προσανατολίζει προς την Τριαδική ενότητα του Χριστιανισμού. Η Τριαδικότητα στην Π.Δ. φαίνεται: (α) Όταν φιλοξένησε τρεις άντρες ο Αβραάμ, και προσφωνεί μόνο τον έναν, ονομάζοντάς τον 'Κύριε' (Γεν. 18,1-3), (β) Όταν καταστράφηκαν τα Σόδομα και Γόμορρα από δύο Κυρίους εξ ονόματος τρίτου Κυρίου (Γεν. 19,24), (γ) Ο ψλμ. 109 μιλάει για τρεις Κυρίους κ.α.

Στην Κ.Δ. αναφέρονται ολοκάθαρα τα τρία θεία πρόσωπα. Π.χ.: (α) Στη Βάπτισμα του Κυρίου (Ματθ. 3,17), (β) Στην αποστολή των μαθητών του Χριστού: 'Πηγαίνετε και κάντε όλα τα έθνη μαθητές μου, βαπτίζοντας αυτούς στο όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος' (Ματθ. 28,19), (γ) Στην ευλογία του

απ. Παύλου: 'Η χάρις του Κυρίου Ιησού Χριστού και η αγάπη του Θεού και η Κοινωνία του Αγίου Πνεύματος να είναι μαζί με όλους εσάς' (Β΄ Κορ. 13,13), (δ) Στην προτροπή του προς τους ιερείς της Εφέσου: 'Προσέχετε πώς θα ζείτε και πώς θα φέρεσθε στο ποιμνίο σας στο οποίο το Άγιο Πνεύμα σάς έθεσε επισκόπους, για να ποιμαίνετε την Εκκλησία του Θεού, την οποία απέκτησε με το αίμα Του' (Πράξ. 20,28), (ε) Στη Β΄ Θεσσαλ. Επιστολή του Παύλου: 'Ο Κύριος (Άγιο Πνεύμα) να κατευθύνει τις καρδιές σας στην αγάπη του Θεού (Πατέρα) και στην υπομονή του Χριστού' (3,5). Τα τρία πρόσωπα της Θεότητας δεν είναι τρεις τρόποι εμφανίσεως του ενός Θεού στην ιστορία (αιρετικός Σαβέλλιος), αλλά κάθε πρόσωπο είναι τέλειος Θεός, ίσο, ομοδύναμο και ομοούσιο με τα άλλα. Η μόνη διαφορά βρίσκεται στις προσωπικές ιδιότητες ενός εκάστου των προσώπων. Μόνο ο Πατέρας είναι αγέννητος, μόνο

ο Υιός γεννάται προαιωνίως και μόνο ο Παράκλητος εκπορεύεται από τον Πατέρα. Οι ιδιότητες της ουσίας όμως είναι κοινές και στα τρία πρόσωπα (παντοδυναμία, πανσοφία, πανταχού παρουσία κ.α.), αλλά και κάθε πρόσωπο ενεργεί ομοίως με το άλλο για τη σωτηρία του κόσμου (δημιουργία του κόσμου, σταυρική θυσία του Ιησού, Πεντηκοστή κ.λπ.).

Ο Θεός αποκαλύπτεται με τον Χριστό ότι είναι Πατέρας φιλάνθρωπος και αγάπη και όχι Θεός μίσους και κακίας, όπως πίστευαν παλαιότερα. Στα μάτια και τα χείλη διαφόρων ασυροβαβυλωνιακών ειδωλίων διαπιστώνουμε τον αρχέγονο τρόπο των προχριστιανικών ανθρώπων απέναντι στους θεούς, που τους φαντάζονταν φοβερούς και εκδικητικούς. Για να τους εξευμενίσουν εξάλλου συχνά προσέφεραν σ' αυτούς ζωθυσίες και ανθρωποθυσίες. Ωραιότατα η παραβολή του Ευσπλαχνικού Πατέρα (Ασώτου Υιού) αποδίδει την υπέρτατη φιλανθρωπία του Θεού. Το ότι είναι Πατέρας φανερώνει ότι είμαστε όλοι παιδιά του Θεού, άρα αδέρφια και όχι μόνο φίλοι, υιοθετημένοι με τη θυσία του Υιού Του, Ιησού Χριστού. Δεν χωρούν λοιπόν διακρίσεις (κοινωνικές, φύλου, θρησκευτικές κ.α. μεταξύ των πιστών). Εγνοείται πως η έννοια του Θεού ως Πατέρα υποδηλώνει την καλύτερη σχέση προσώπων με το Θεό και όχι βιολογικότητα και φύλο. Διότι ο Θεός ως Πνεύμα που είναι δεν έχει φύλο! Η σχέση με έναν Θεό εκλαμβάνομενο ως Μητέρα ενέχει μονίμως τον πειρασμό του ξεπεσμού σε μια οργιαστική φυσιολατρική ειδωλολατρία, στη λατρεία της αναβλαστανούσας φύσης, της τελετουργικής γονιμότητας, της μαγικής κοσμικής ένωσης και της ιερής πορνείας, χαρακτηριστικά των λατρειών γυναικείων θεοτήτων και Μητέρων θεαίων, που συναντάμε στο ελληνικό και ανατολικό παρελθόν. Πολύ σημαντικό είναι να τονίσουμε εδώ ότι δεν πρέπει να φανταζόμαστε τον Θεό ως βίαιο, δυνατή και καταπιεστή, όπως κάποιοι πατεράδες ήταν και είναι. Τέτοιου είδους χαρακτηριστικά Του προσέδωσαν και Του προσδίδουν όσοι αισθάνονται ανάλογα και φέρονται τοιοιυτρόπως. Ούτε αρμόζει να ειδωλοποιούμε το Θεό ή να Τον χρησιμοποιούμε για να κατοχυρώσουμε κοινωνικά κεκτημένα, κατεστη-

μένα και κάθε είδους κυριαρχίες (αντρικού φύλου, θρησκευτικών αρχηγών κ.α.). Η σχέση με το Θεό οφείλει να βασίζεται στην ελευθερία και την ανιδιοτέλεια, την απελευθέρωση, ψυχική και σωματική. Ο Θεός δεν είναι επίσης απρόσωπη δύναμη, αλλά πρόσωπο με το οποίο ερχόμαστε σε κοινωνία δια της προσευχής, της άσκησης και των μυστηρίων. Ο Θεός είναι ακόμη Παντοκράτορας. Παντοδύναμος, Παντεπόπτης και Κυρίαρχος. Δεν δεσμεύεται για να υπάρχει ούτε και από το ίδιο του το Είναι. Υπάρχει επειδή και μόνο το θέλει ο ίδιος. Ενώ στους ανθρώπους η ύπαρξη είναι αναγκαστική, ο Θεός είναι η πηγή της Ζωής, η ίδια η Ζωή. Προσωπική γεννήτρια, απ' όπου και μόνο αν αντλήσουν η Κτίση και ο άνθρωπος, θα μπορέσουν να ζήσουν. Δεν δεσμεύεται ο Θεός από τη μοίρα, όπως οι θεοί των αρχαίων Ελλήνων, και δεν είναι όπως εκείνοι απλώς υπεράνθρωπος.

Είναι ακόμη ο Θεός ποιητής-δημιουργός ουρανού και γης, όλων των ορατών δηλαδή και αοράτων πραγματικότητων. Δημιούργησε τους αγγέλους πρώτα (Ιώβ 38,7), ύστερα το σύμπαν και τον άνθρωπο από το μηδέν και από την ελεύθερη θέλησή Του με μόνο τον δημιουργικό Του λόγο (δηλ. μέσω του Υιού Του), χωρίς να ήταν αναγκασμένος, αλλά ένεκα του ξεχειλίσματος της αγάπης Του και για την ευτυχία όλων. Στον Πλάτωνα ο Θεός είναι διακοσμητής και μόνο, που βάζει σε τάξη την προϋπάρχουσα ύλη, ενώ στον Ιουδαϊσμό και τον Χριστιανισμό επισημαίνεται το απολύτως κυρίαρχο στοιχείο Του, η μοναδικότητά Του και η παντοδυναμία Του, αφού δεν υπήρχε τίποτε πριν απ' αυτόν. Ο αγγελικός κόσμος (ο αριθμός τους είναι πολύ μεγάλος, διαιρούνται σε 9 τάγματα) πλησιάζεται με τα μάτια της πίστης και την θερμή προσευχή, ενώ εμφανίζεται σε αγίους, ιερείς και παιδιά στην ιστορία της Εκκλησίας. Στην Κ.Δ. οι άγγελοι φέρνουν στην Θεοτόκο την είδηση της γεννήσεως του Σωτήρα, φάλλουν κατά τη γέννηση του Ιησού, προστάζουν τον Ιωσήφ να καταφύγει στη Αίγυπτο, υπηρετούν τον Χριστό στην έρημο, φέρνουν στις μυροφόρες το μήνυμα της ανάστασης του Κυρίου, ελευθερώνουν τον απ. Πέτρο από τη φυλακή, προστατεύουν τα μικρά παιδιά. Τα θαύματα των αγγέλων είναι πά-

μπολλα και αναφέρονται μέσα στην Παράδοση της Εκκλησίας και την Αγία Γραφή. Συμπαρίστανται στους ανθρώπους, μεταφέρουν το μήνυμα του Θεού και τις προσευχές των πιστών, υμνούν ασταμάτητα το Θεό. Κακοί άγγελοι ξέπεσαν κάποτε και μετεξελίχθησαν σε δαίμονες, πνηρά πνεύματα. Αντιστρατεύονται το θέλημα του Θεού, αλλά άθελά τους οδηγούν πολλούς στη σωτηρία, αφού ο πόνος και ο πειρασμός μπορούν να στρέψουν τους ανθρώπους για βοήθεια στη φιλανθρωπία του Θεού. Λατρεία φυσικά αποδίδουμε μόνο στον Τριαδικό Θεό, στον Ιησού Χριστό και τη Θεία Μετάληψη, ενώ τιμή αποδίδουμε στους αγίους και αγγέλους και εξαιρετικά στην Υπεραγία Θεοτόκο.

Η Εξαήμερος του Μωϋσή συμβαδίζει με τη σύγχρονη κοσμολογία και παλαιοντολογία, αφού από κοινού δέχονται ότι η ζωή εμφανίζεται στους πρώτους ωκεανούς και η εξέλιξη της δημιουργίας κόσμου και ανθρώπου δεν αντιφάσκει με τις τελευταίες ανακαλύψεις των επιστημών. Οι έξι ημέρες της Δημιουργίας είναι έξι φάσεις, τεράστια χρονικά διαστήματα, που συμπίπτησαν με τους γεωλογικούς αιώνες. Η Γένεση πάντως δεν έχει σκοπό να περιγράψει επιστημονικά τον κόσμο, αλλά θέλει να διακηρύξει ποιητικά ότι ο Θεός βρίσκεται πίσω, μέσα και πάνω απ' όλα και ότι τίποτε δεν είναι τυχαίο! Άλλωστε για τη δημιουργία και εξέλιξη της ζωής συνεργάστηκαν με μοναδικό τρόπο 'άπειροι' παράγοντες και μάγιστα πάντοτε θετικά, προς τα μπρος και προς τα άνω, με άψογο 'πρόγραμμα' και σχέδιο, μέσα από δισεκατομμύρια διεργασίες, ενώ χωρίς τη Θεία Πρόνοια η ζωή θα ξέπεφτε προς το μηδέν, από το οποίο και προήλθε.

Ο άνθρωπος είναι η κορωνίδα της δημιουργίας κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας. Συγκεφαλαιώνει τον υλικοπνευματικό κόσμο, δηλ. αποτελείται αρμονικά από ψυχή και σώμα. Πλάστηκε κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση Θεού, Εκδιπλώνοντας το καθ' εικόνα (λογική, θέληση, ελευθερία) μέσα στην ιστορία επισημαίνουνε ότι ο σκοπός του ανθρώπου είναι η τελειοποίηση και αγιότητα, η κατά χάρη ένωση με τον Θεό, το καθ' ομοίωσιν. Η σχέση του ανθρώπου με το Θεό είναι παμπάλαια. Ανθρωπολόγοι, εθνολό-

γοι, ιεραπόστολοι, φυσιοδίφες, θρησκευολογοί αποκαλύπτουν ότι οι πρωτόγονοι λαοί ήσαν μονοθεϊστές και αργότερα ξέπεσαν στον πολυθεϊσμό, όπως επισημάναμε ανωτέρω. Όπως ο άνθρωπος διψάει, γιατί υπάρχει νερό, όπως πεινάει, γιατί υπάρχει τροφή, όπως διαμορφώνει το έμβρυο μάτια στο σκοτάδι, για να δει όταν θα γεννηθεί, όπως οι μέλισσες γονιμοποιούν εν αγνωσία τους τα λουλούδια για τον μετεπειτα πολλαπλασιασμό τους, έτσι και ο άνθρωπος αναζητεί τον Θεό, γιατί υπάρχει πραγματικά. Ο Θεός είναι η ίδια η Ζωή και προσφέρει από αγάπη χωρίς φειδώ τη ζωή σε πλήθος όντων, του αγγελικού, φυσικού, ζωικού και ανθρώπινου κόσμου. Χωρίς σύνδεση μαζί Του, με τις άκτιστες ζωονόες ενέργειές Του, ούτε οι άγγελοι, αλλά ούτε και οι άνθρωποι θα μπορούσαν να ζήσουν αιώνια, διότι δεν έχουν εκ φύσεως την παραδεισένια αθανασία, αλλά αυτή είναι χαρισμα Θεού και αποτέλεσμα της σχέσης μαζί Του.

2. Και εις ένα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων· φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο.

Πιστεύουμε και στον Ιησού Χριστό, τον Υίο του Θεού, που είναι Κύριος και μονογενής, γεννήθηκε δε από τον Πατέρα Του προαιώνια. Είναι φως από το φως του Πατέρα Του, Θεός αληθινός. Γεννήθηκε και δεν δημιουργήθηκε, όπως διάφορες αιρέσεις μέχρι σήμερα κακώς διδάσκουν. Έχει δε την ίδια ουσία με τον Πατέρα Θεό, ενώ μέσω αυτού πλάστηκαν τα πάντα. Όταν ήρθε 'το πλήρωμα του χρόνου', ο Υιός του Θεού έγινε και άνθρωπος (Θεάνθρωπος) και ονομάστηκε Ιησούς Χριστός. 'Ιησούς' σημαίνει τον Σωτήρα και Λυτρωτή των ανθρώπων, ενώ ο τίτλος 'Χριστός' δηλώνει τον κεχωρισμένο άγιο του Θεού, όχι όμως με λαδι και αρωματικές ουσίες, όπως συνέβαινε στην αρχαιότητα με τους προφήτες και βασιλείς, αλλά με το Άγιο Πνεύμα.

Ο Ιησούς Χριστός, σύμφωνα με την αλήθεια της Εκκλησίας, την εμπειρία των αγίων, τις Παλαιδιαθηκικές προφητείες

ες, τις εν Πνεύματι αποφάσεις των Οικουμενικών Συνόδων, την λειτουργική μαρτυρία: (1) Είναι ένα με το Θεό: «Εγώ και ο Πατέρας μου ο είμαστε ένα» (Ιωάννη 10,30), διακηρύσσει ο ίδιος. Πήραν τότε πέτρες οι Ιουδαίοι για να τον λιθοβολήσουν. Διότι κατάλαβαν πολύ καλά τι εννοούσε: εξίσωνε δηλαδή τον εαυτόν του με το Θεό. Στον απόστολο Φίλιππο, που Του ζήτησε κάποτε να τους αποκαλύψει τον Πατέρα Του, τού λέγει: «Τόσο καιρό είμαι μαζί σας Φίλιππε και δεν με γνώρισες;» (Ιω. 14, 8-10). Και στον απόστολο Θωμά, που ρώτησε να μάθει τον δρόμο προς τον Θεό, απαντά: «Εγώ είμαι ο δρόμος, η αλήθεια και η ζωή». (2) Είναι Θεός ο ίδιος: Ο απόστολος των εθνών γράφει: «Αν και είχε την Θεότητα εκ φύσεως (εν μορφή Θεού υπάρχων), δεν φοβήθηκε να αφήσει τη δόξα Του. Αλλά ταπεινώθηκε (εαυτόν εκένωσε), λαμβάνοντας μορφή ανθρώπου» (Φιλίπ. 2,6-7). Ο δύσπιστος απόστολος Θωμάς, βλέποντάς Τον αναστημένο, ομολογεί: «Ο Κύριός μου και ο Θεός μου» (Ιω. 20,28). Ο Ιησούς όχι μόνο δεν τον διορθώνει, αλλά του λέει: επειδή με είδες Θωμά πίστευες; Μακάριοι όσοι θα πιστέψουν χωρίς να με δουν' (εννοείται με τα σωματικά τους μάτια). Ο Ιησούς Χριστός, στην Αποκάλυψη, λέγει περί εαυτού: «Εγώ είμαι το Α και το Ω, Εκείνος που υπάρχει, υπήρχε και θα έλθει και πάλι, ο Παντοκράτορας» (1,8) και ακόμη: «Ο πρώτος και ο τελευταίος, η Αρχή και το Τέλος» (22,13).

Ο Ιησούς Χριστός είναι 'Φῶς ἐκ φωτός'. Όπως και στην αρχαία Ελλάδα, έτσι και στην αρχαία εβραϊκή θρησκεία έχουμε συνάρτηση Θεού και φωτός σε πάρα πολλά χωρία. Αναφέρουμε μόνο ότι ο Θεός καλείται και Αδονάμ, που παράγεται από τη ρίζα 'αδά' ή 'αζά' (αίθω, άζω) = λάμπειν, δηλαδή ο ακτινοβολών, ο αιγλοβόλος. Αυτή είναι ετυμολογικά και η σημασία της ρίζας της λέξης 'Κύριος', του ονόματος που χρησιμοποιούν οι Ο' για τον Θεό (στα Ινδοευρωπαϊκά 'HUR' ή 'UR' σημαίνει λάμπω, φως, λευκότητα). Ομοίως, μια σειρά από ονόματα του Θεού στην Π.Δ. ή ειδωλολατρικών θεοτήτων έχουν ρίζα τη λέξη EL που σημαίνει φωτεινός, φως; El – Elohim, Melekh (Βασιλιάς), Μολώχ, Βαάλ, Βεελζεβούλ. Στον Μωυσή εμφανίστηκε ο Θεός μέσα από τη φλεγόμενη βάτο. Μετά την έξοδο από

την Αίγυπτο ο Μωυσής και οι Ισραηλίτες είχαν οδηγό μια φωτεινή νεφέλη τη νύχτα. Πύρινη στήλη εξ ουρανού χωρίς τους Ισραηλίτες από τους Αιγυπτίους, μέχρις ότου διαβούν την Ερυθρά Θάλασσα και σωθούν κ.λπ. Στην Κ.Δ. ομοίως, η γέννηση του Χριστού συνδέεται με ένα φωτεινό μετέωρο (άστρο της Βηθλεέμ). Τους βοσκούς περιέλαμψε δόξα Θεού δια των αγγέλων που μνούνσαν τη θεία γέννηση. Ο γέροντας Συμεών ονομάζει το βρέφος Ιησού 'φως εις αποκάλυψιν εθνών' (Λουκ. 2,32). Στην Μεταμόρφωση του Κυρίου (Ματθ. 17,2), τα μάτια του έλαμψαν δυνατότερα από τον ήλιο. 'Εγώ ειμί το φως του κόσμου' (Ιω. 18,8) και 'φως ελήλυθα εις τον κόσμον' (Ιω. 12,46), λέγει ο Ιησούς. 'Φως ιλαρόν', ψέλνουμε στην Εκκλησία. Η γέννηση του Χριστού 'ανέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς, τὸ τῆς γνώσεως' και 'σε προσκυνεῖν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης', ψέλνουμε στην Εκκλησία. Στην Παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας υπάρχει εκτενής αναφορά και προσηχητική εμπειρία πάνω στο άκτιστο φως του Θεού, που βιώνουν οι άγιοι μυστηριακά. Η ταύτιση του Χριστού με το φῶς (Ἡλιος τῆς δικαιοσύνης) δεν είναι μόνο θεολογική αλήθεια αλλά υπήρξε και ιστορική ανάγκη. Μυστηριακές ανατολικές θρησκείες πέρασαν στην Ελλάδα και Ρώμη και απέδιδαν ιδιότητες άλλων θεῶν σε άλλους. Οι Ρωμαῖοι ταύτισαν τον Μίθρα με τον 'αήττητο ήλιο', που ανταγωνιζόταν τη λατρεία του Χριστού και γιορταζόταν στις 22 Δεκεμβρίου κατά την αλλαγή του ηλιοστασίου. Οι ὕμνοι προβάλλουν τον Χριστό ως τον αληθινό ήλιο, για να αντιπαρατάξουν την πίστη τους. Τα Χριστούγεννα σαν γιορτή εμφανίστηκαν τον 4ο αἰώνα, για να καταπολεμηθεί η λατρεία του 'Θεού Ἡλίου' της εποχής εκείνης. Κανονικά η γέννηση του Κυρίου γιορταζόταν μαζί με τη βάπτισή Του κατά τα Θεοφάνεια.

Το 'δί' οὐ τὰ πάντα ἐγένετο' σημαίνει ότι όλα όσα υπάρχουν δημιουργήθηκαν από τον Πατέρα, διά του Υιού και εν Αγίῳ Πνεύματι. Συμμετέχει ολόκληρη η Αγία Τριάδα από κοινού στο έργο της δημιουργίας των πάντων, ιδιαίτερος όμως η πλάση ολόκληρης χρωστά την ύπαρξή της και το είναι της στον Υίο και Λόγο του Θεού, μέσω του οποίου εμφανίστηκε το σύμπαν από το μηδέν.